

Ασυνόδευτα παιδιά

Στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια έχει έρθει ένα τεράστιο πλήθος προσφύγων και μεταναστών, μεταξύ των οποίων βρίσκονται χιλιάδες ασυνόδευτα παιδιά. Το 2015 υπολογίστηκε ότι είχαν έρθει περίπου 2.300 ασυνόδευτοι ανήλικοι στη χώρα μας, ενώ μόνο στους πρώτους μήνες του 2016 καταγράφηκαν πάνω από 1.200.

Τα παιδιά αυτά τοποθετούνται σε ειδικές δομές φιλοξενίας, οι οποίες όμως δεν αρκούν πολλές φορές για να φιλοξενηθεί όλο αυτό το πλήθος, με αποτέλεσμα πολλά παιδιά να βρίσκονται σε αναμονή και αρκετά να παραμένουν για μεγάλο διάστημα σε αστυνομικά κρατητήρια. Μερικά από αυτά, πάλι, αποχωρούν μετακινούμενα προς άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κάτι που πλέον είναι δυστυχώς εξαιρετικά δυσχερές.

Η Ελλάδα έχει υποχρέωση να εξασφαλίσει την αδιάλειπτη λειτουργία και ενίσχυση των εξειδικευμένων δομών φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, καθώς και να προβλέψει την άμεση μετεγκατάστασή τους σε χώρες της Ε.Ε. Επίσης, καλό θα ήταν να λειτουργήσουν και νέες μορφές φιλοξενίας τους, όπως η αναδοχή, που εφαρμόζεται ευρέως στην Ευρώπη.

Επιπλέον, για την περίπτωση που οι διαθέσιμες θέσεις σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας δεν επαρκούν, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε οι ανήλικοι να τοποθετούνται για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο, σε χώρους φιλοξενίας προσωρινού χαρακτήρα, όπου θα πληρούνται

ελάχιστες προϋποθέσεις και να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια.

Οργανώσεις όπως ο Συνήγορος του παιδιού, η UNICEF, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, οι Γιατροί του Κόσμου κ.ά. υποστηρίζουν τα δικαιώματα των παιδιών αυτών και ζητούν μέτρα για την καλύτερη φιλοξενία που θα μπορούσε να τους προσφέρει η χώρα μας.

Οι Ελληνικές αρχές έχουν καταγράψει πάνω από 3.300 ασυνόδευτα παιδιά και παιδιά μετανάστες που έχουν έρθει στην Ελλάδα τους πρώτους επτά μήνες του 2016. Πολλά από τα παιδιά έχουν φύγει από την βία και την εμπόλεμη κατάσταση που επικρατεί στις χώρες τους, που περιλαμβάνουν την Συρία, το Αφγανιστάν και το Ιράκ. Άλλα έχουν δραπετεύσει από καθεστώς διακρίσεων και απόλυτης φτώχειας.

Μόνο στην Ελλάδα χωρίς ή έναν υπεύθυνο ενήλικα για να τους φροντίζει, τα παιδιά αυτά δικαιούνται φροντίδα και προστασία από τις Ελληνικές αρχές. Όμως η Ελλάδα έχει χρόνια έλλειψη δομών φιλοξενίας και ενός συστήματος προστασίας για τα παιδιά και τους ενήλικες που αιτούνται ασύλου. Αυτοί οι παράγοντες έχουν οδηγήσει σε παρατεταμένη αυθαίρετη κράτηση παιδιών- συχνά σε απαράδεκτες συνθήκες- σε αστυνομικά τμήματα και σε κλειστές δομές στα Ελληνικά νησιά ενώ περιμένουν να μεταφερθούν σε κατάλληλους χώρους υποδοχής.

Τα ασυνόδευτα παιδιά είναι συνήθως πρόσφυγες ανήλικοι που φτάνουν σε μια χώρα ασυνόδευτοι από ενήλικα ο οποίος θα είναι

υπεύθυνος γι' αυτούς. Τα περισσότερα από αυτά τα παιδιά είναι κάτω από την ηλικία των 14 χρονών.

Η UNICEF εκτιμά ότι στην Ελλάδα έχουν φτάσει περίπου 27.000 παιδιά αλλά ο αριθμός αυτός προβλέπεται να αυξηθεί. Γενικά από το 40% των παιδιών που βρίσκεται στην Ελλάδα ως πρόσφυγες ή μετανάστες μόνο το 1/3 από αυτά έχουν πρόσβαση σε σπίτια, στην εκπαίδευση και στην προστασία. Σύμφωνα με άλλες έρευνες όμως, ο αριθμός των παιδιών που έχει πρόσβαση σε κανονικές δομές φιλοξενίας είναι μεγαλύτερος. Επιστολή του Συνηγόρου του πολίτη για τα ασυνόδευτα παιδιά, πρόσφυγες και μετανάστες.

Το 2015, συνολικά 2.248 ασυνόδευτοι ανήλικοι τοποθετήθηκαν σε δομές φιλοξενίας, οι περισσότεροι των οποίων αποχώρησαν μετακινούμενοι προς άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κάτι που πλέον είναι εξαιρετικά δυσχερές. Μόνο στους τρεις πρώτους μήνες του 2016 καταγράφηκαν 1.150 ασυνόδευτα παιδιά.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΕΚΚΑ, οι ξενώνες φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων είναι πλήρεις, με συνέπεια πολλά παιδιά που αιτούνται φιλοξενίας να βρίσκονται αναγκαστικά σε αναμονή και αρκετά να παραμένουν για μεγάλο διάστημα σε αστυνομικά κρατητήρια.

Ο Συνήγορος του παιδιού μεταξύ άλλων τονίζει ότι

- Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι χρειάζεται πριν από όλα να αντιμετωπίζονται ως παιδιά- υποκείμενα δικαιωμάτων και όχι ως παραβάτες της μεταναστευτικής νομοθεσίας

- Δεν επιτρέπεται απέλαση ή επαναπροώθηση ασυνόδευτου ανηλίκου
- Προσωρινός περιορισμός της ελευθερίας κίνησης των ασυνόδευτων ανηλίκων μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο για τον ελάχιστο χρόνο που απαιτείται για την καταγραφή τους και για την αναζήτηση κατάλληλου χώρου φιλοξενίας και φροντίδας τους
- Για την περίπτωση που οι διαθέσιμες θέσεις σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας δεν επαρκούν, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε οι ανήλικοι να τοποθετούνται για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο, σε χώρους φιλοξενίας προσωρινού χαρακτήρα, όπου θα πληρούνται ελάχιστες προϋποθέσεις, και να μην κρατούνται σε αστυνομικά κρατητήρια.
- Χρειάζεται να λειτουργήσουν και νέες μορφές φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως η αναδοχή, που εφαρμόζεται ευρέως στην Ευρώπη.

Στις 10 Οκτωβρίου 2016, 15 σχολεία στην Ελλάδα καλωσόρισαν για πρώτη φορά παιδιά μεταναστών και προσφύγων από κοντινούς καταυλισμούς. Σε συνεργασία με το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας το πρόγραμμα πραγματοποιείται στην Αττική, Θεσσαλονίκη και Ήπειρο. Τα παιδιά παρακολουθούν μαθήματα από τις 2μμ έως τις 6μμ, και περιλαμβάνουν μαθήματα Ελληνικών, ξένης γλώσσας, μαθηματικών, καλλιτεχνικών, υπολογιστών και γυμναστικής.

Το πιο σημαντικό είναι ότι αυτά τα παιδιά δεν πρέπει να γκετοποιηθούν αλλά αντίθετα να παίξουν, να μεγαλώσουν και να λάβουν την Ελληνική παιδεία όσο μένουν στην Ελλάδα.